

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 754/2014-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. decembra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť M. N., zastúpenej advokátkou JUDr. Andreou Havelkovou, Advokátska kancelária Andrea Havelková, s. r. o., D. Dlabača 2748/28, Žilina, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C/107/2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. N. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. novembra 2014 doručená sťažnosť M. N. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C/107/2010.

2. Sťažovateľka v sťažnosti uvádza, že 19. mája 2010 podala na okresnom súde žalobu o ochranu osobnosti. Okresný súd rozhodol v tejto veci dvakrát rozsudkom z 31. marca 2011 a následne zo 17. júna 2013, ale jeho rozhodnutia boli dvakrát zrušené Krajským súdom v Žiline [naposledy 28. februára 2014 (ďalej len „krajský súd“)]. Okresný súd teda koná neefektívne a nesústredene a tiež od 27. marca 2014 je nečinný viac ako 7 mesiacov, preto sa sťažovateľka domnieva, že jeho doterajším postupom a nekonaním okresného súdu v roku 2014 boli porušené jej základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

3. Sťažovateľka sa neobrátila na predsedu okresného súdu so sťažnosťou na zbytočné prietahy, pretože sťažnosť podľa nej (a tiež Európskeho súdu pre ľudské práva, pozri Komanický, Ištván a Ištvánová proti Slovenskej republike), nie je efektívnym a účinným právnym prostriedkom nápravy.

4. V nadväznosti na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný o jej sťažnosti nálezom rozhodol, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C/107/2010 bolo porušené jej základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a prikázal okresnému súdu konať v namietanom konaní bez zbytočných prietahov. Zároveň sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 5 000 € a náhrady trov právneho zastúpenia.

II.

5. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či sťažnosť spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jej odmietnutie. Návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Odmietnuť môže aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Podstatou sťažnosti a predmetom konania pred ústavným súdom je nárok sťažovateľky na ochranu pred postupom okresného súdu, ktorým malo byť porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote.

8. Ústavný súd po oboznámení sa so sťažnosťou a s jej prílohami dospel k záveru, že sťažnosť v tomto čase je zjavne neopodstatnená. Ústavný súd pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru odmieta sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú, ak „vzhľadom na skutočnosť, že celková doba konania pred súdom, ako aj postup zákonného sudcu nesignalizovali reálnu možnosť zbytočných prietáhov, a tým ani porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy“ (II. ÚS 109/03), resp. ak „argumenty v sťažnosti sťažovateľa nepreukázali v čase podania sťažnosti takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie“ (II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

9. Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach tiež vyslovil, že zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 6 ods. 1 dohovoru) môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo uvažovať o zbytočných prietáhoch (napr. IV. ÚS 343/04, III. ÚS 59/05, I. ÚS 455/2014). Ústavný súd v súvislosti s hodnotením údajnej neefektívnosti postupu okresného súdu a v súlade so svojou predchádzajúcou judikatúrou, podľa ktorej „... nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy“ (napr. II. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05), dospel k záveru, že aj v danej veci ide o takýto prípad, pretože konanie okresného súdu nevykazuje také znaky nečinnosti, ktoré by v čase rozhodovania ústavného súdu boli ústavne významné. Okresný súd v tejto veci aj dvakrát rozhodol rozsudkom, a i keď možno pripustiť určitú neefektívnu a nesústredenú prácu okresného súdu, postup okresného súdu smeroval k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľky a v zásade okresný súd koná plynulo, pričom ústavný súd nezistil dlhšie obdobia nečinnosti, počas ktorých malo dochádzať k zbytočným prietáhom. Ani sťažovateľka v sťažnosti neuviedla dlhšie obdobia nečinnosti okresného súdu v namietanom konaní ako obdobie 7 mesiacov v roku 2014. Ústavný súd nemohol prehliadnuť okolnosť, že v posudzovanej veci samotné odvolacie konania pred krajským súdom trvali jeden rok (prvé rozhodnutie) a deväť mesiacov (druhé rozhodnutie), pričom nečinnosť (prietahy) krajského súdu sťažovateľka nenamieta (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde). Hoci svoju sťažnosť založila sťažovateľka najmä neefektívnej a nesústredenej práci okresného súdu, čo možno čiastočne uznať, v okolnostiach danej veci doba konania na okresnom súde však nie je neprimerane dlhá a v jej prípade išlo len o ojedinelé prietahy, ktoré samy osebe nedosahujú ústavne neprimeranú intenzitu. Vychádzajúc z analýzy postupu okresného súdu preto ústavný súd hodnotí sťažnosť sťažovateľky (v tomto čase) ako zjavne neopodstatnenú.

10. Z doterajšej stabilnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že keď ústavný súd zistil, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými výraznými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2

ústavy (čl. 6 ods. 1 dohovoru), nevyslovil porušenie základného práva zaručeného týmto článkom ústavy (napr. II. ÚS 57/01), prípadne návrhu buď nevyhovel (napr. I. ÚS 11/00), alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (napr. I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05).

11. Vzhľadom na uvedené možno teda konštatovať, že ústavný súd nepovažoval doterajší postup okresného súdu za taký, ktorý by signalizoval možnosť kvalifikovať ho po prijatí sťažnosti sťažovateľky na ďalšie konanie ako porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Až pokračujúca nečinnosť okresného súdu by eventuálne mohla spôsobiť porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 6 ods. 1 dohovoru), čo však ústavný súd v súčasnom období nemôže posúdiť. Vzhľadom na to ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

12. Nad rámec uvedeného ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že mohol sťažnosť odmietnuť aj pre neprípustnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, pretože sťažovateľka sťažnosť na prietahy v konaní predsedovi okresného súdu nepodala a jej obrana, že „*sťažnosť nie je efektívnym alebo účinným právnym prostriedkom nápravy*“ (pozri bod 3), v okolnostiach posudzovanej veci neobstojí. Ústavný súd k tomu v zmysle svojej konštantnej judikatúry (pozri II. ÚS 423/2012, I. ÚS 145/2013, IV. ÚS 62/2013 a III. ÚS 80/2013) uvádza, že nevyčerpanie všetkých účinných prostriedkov nápravy (napr. sťažnosť na prietahy v konaní adresovaná predsedovi súdu) naďalej považuje v zásade za dôvod odmietnutia sťažnosti pre jej neprípustnosť (body 13 a 14). Pokiaľ sťažovateľka poukazovala na rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva (Ištván a spol. resp. Komanický proti Slovenskej republike), tieto *in concreto* boli iné ako vec sťažovateľky už len z toho dôvodu, že tam posudzované prietahy v konaní trvali oveľa dlhšie (išlo o prietahy v trvaní 6 rokov a 5 mesiacov, resp. viac ako 11 rokov), ako v tejto veci a vo vzťahu k (iba) okresnému súdu (bod 9).

13. Ústavný súd na základe svojej stabilizovanej judikatúry (napr. IV. ÚS 26/2012, IV. ÚS 93/2012) netrvá na požiadavke využitia prostriedkov nápravy v zmysle § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 757/2004 Z. z.“) v zásade už iba v prípadoch, keď dĺžka namietaného konania v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu bola už *prima facie* zjavne neprimeraná, čo však v konkrétnych okolnostiach danej veci nemožno podľa jeho názoru bez ďalšieho konštatovať. Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými priet'ahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach (§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1) zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných priet'ahov a ustanovuje za také priet'ahy aj disciplinárnu zodpovednosť (§ 116 a § 118 citovaného zákona).

14. V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

15. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti v celom rozsahu neprichádzalo už do úvahy, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľky (čl. 127 ods. 2 ústavy).

16. Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom ustanovených náležitostí sťažovateľka v tejto veci v prípade zotrvania na stanovisku, že postupom okresného súdu bude dochádzať k zbytočným priet'ahom, predložila ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. decembra 2014